

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ดร.วิชณุ ทรัพย์สมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดเน้นด้านการประเมิน และการพัฒนามาตรฐานการศึกษา

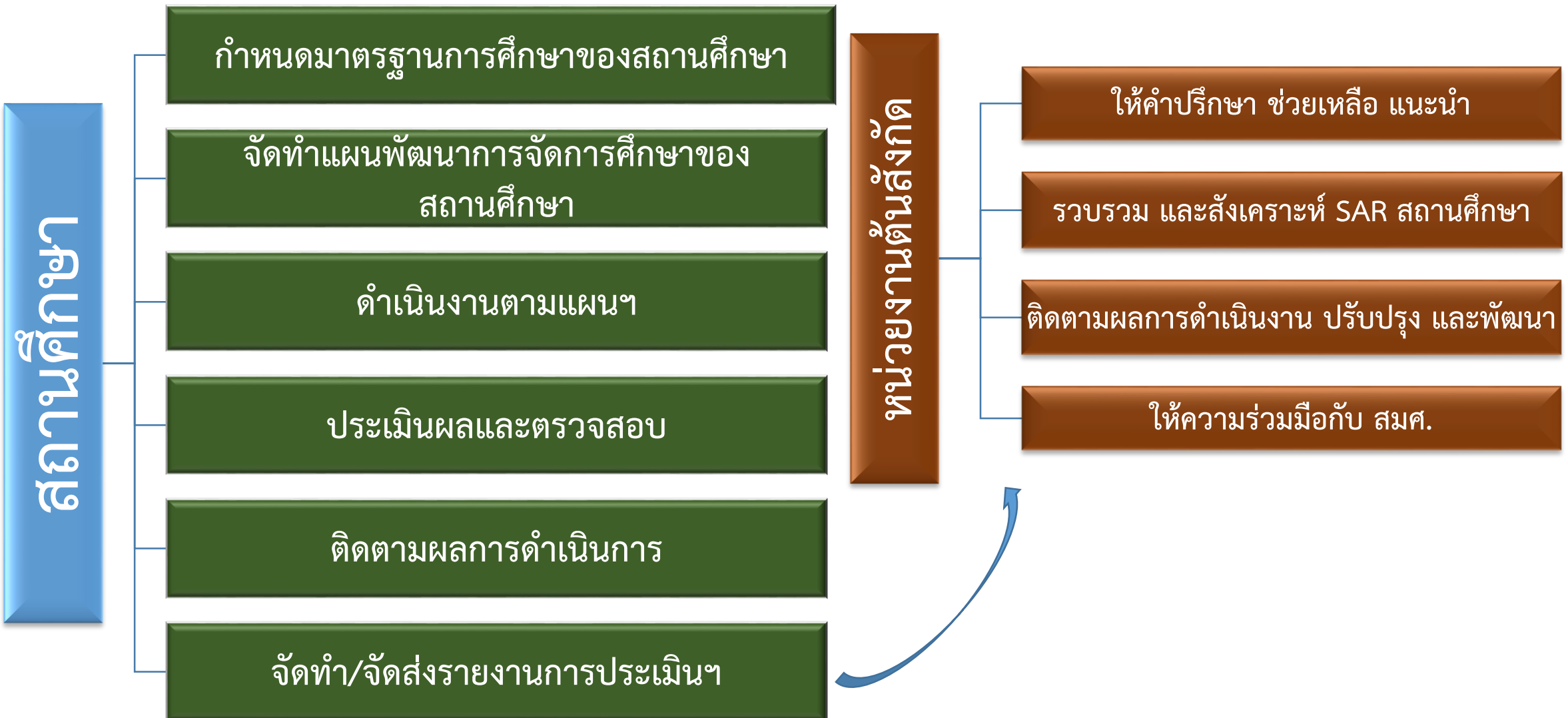
- การประเมินครู
- การประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนและสถานศึกษา
- การกำหนดแนวทางการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
- การทดสอบผ่าน/การเข้าชั้น ป.6 ม.3 ม.6
- การพัฒนาแบบทดสอบการศึกษามาตรฐานระดับชาติ
- การสร้างเครื่องมือ ระบบ วิธีประเมิน
- การประกันคุณภาพการศึกษา

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๓ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพฯ พ.ศ.๒๕๖๑

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ

(ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑)

กฎกระทรวงการประกัน
คุณภาพการศึกษา พ.ศ.
๒๕๖๑

ประกาศมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายการปฏิรูป ระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา

๑. ปรับจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนคุณภาพ
๒. ลดภาระการประเมินที่ยุ่งยากกับสถานศึกษา
๓. ลดการจัดทำเอกสารเพื่อการประเมิน
๔. ปรับปรุงกระบวนการประเมินที่สร้างภาระแก่สถานศึกษา
๕. ปรับมาตรฐานผู้ประเมินให้ได้มาตรฐาน

ช่วงที่ ๑ ระยะแรกของการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙
(กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙ (๔ มฐ.)

๒๕๕๘

- ยกร่าง มฐ. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สอดคล้องกับ มฐ. การศึกษาของชาติ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาฯ และกฎกระทรวงฯ พ.ศ. ๒๕๕๓) ปรับจำนวน ๔ ครั้ง
- รับฟังความคิดเห็นจากคณะปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา

๒๕๕๙

- ประชุมวิพากษ์จัดทำตัวอย่างแนวปฏิบัติ
- จัดทำ Quality Code/ มาตรฐาน และคำอธิบาย

๒๕๕๙

- ปรับ Quality Code และเสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ
- เสนอคณะที่ปรึกษา รมช. ๒ ครั้ง

๒๕๕๙

- เสนอคณะอนุ กพฐ. และเสนอ กพฐ.
- กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

ช่วงที่ ๒ การดำเนินงานตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ (๓ มฐ.)

ต.ค. ๖๐

- แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามกฎกระทรวงฯ จำนวน ๒ ชุด

๑๒ ม.ค.

๖๑

- รับนโยบายจาก รมว.

๒-๓ พ.

และ ๑๑ -

๑๔ ก.พ.

๖๑

- ยกร่างกรอบมาตรฐาน และแนวปฏิบัติ ใช้มาตรฐานฉบับเดิม จำนวน ๔ มาตรฐานเป็นหลัก
- พิจารณาความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง จำนวน ๓ ครั้ง

มี.ค.๖๑

- ปรับกรอบมาตรฐาน และคำอธิบายมาตรฐานเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะการประชุม จำนวน ๓ ฉบับ

เม.ย.- ก.ค. ๖๑

- ประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ สกศ. และคณะทำงานมาตรฐาน จำนวน ๓ ครั้ง
- ปรับร่างมาตรฐานการศึกษา เพื่อเสนอคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓ ฉบับ (มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ)
- ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๖๑

ระดับการศึกษา
ปฐมวัย

ระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
(ศูนย์การศึกษาพิเศษ)

การเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. จำนวนมาตรฐาน

- ปฐมวัย (พ.ศ. ๒๕๕๔)
๑๑ มฐ. ๕๑ ตบช.
- ขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๕๙)
๔ มฐ. ๒๐ ประเด็นพิจารณา
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๖๐)
๔ มฐ. ๒๐ ประเด็นพิจารณา

มาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑

- ปฐมวัย
๓ มฐ. ๑๔ ประเด็นพิจารณา
- ขั้นพื้นฐาน
๓ มฐ. ๒๑ ประเด็นพิจารณา
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ
๓ มฐ. ๑๕ ประเด็นพิจารณา

การเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๙	มาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
๒. ด้านคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียน เพิ่ม * ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ปรับ * มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ (เดิม ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน)
๓. ด้านการบริหารจัดการ มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ การวางแผน (พัฒนา วิชาการ ครู บุคลากร บริหารจัดการข้อมูล สภาพแวดล้อม) การมีส่วนร่วม และการกำกับ ติดตาม	มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ระบบการบริหารจัดการ การพัฒนา วิชาการ พัฒนาครูและบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม เพิ่ม * จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐาน พ.ศ.๒๕๔๙

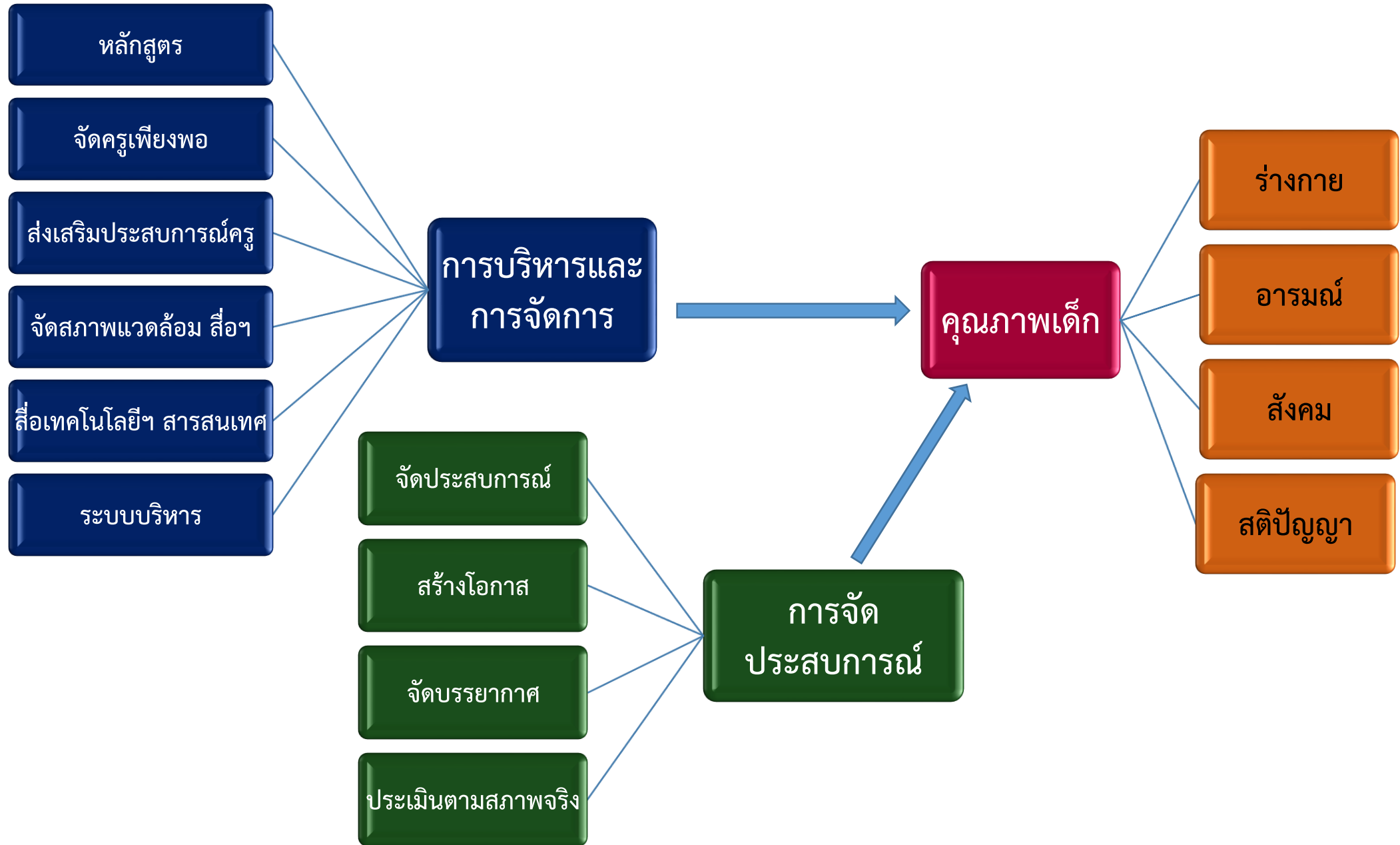
มาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. ด้านการจัดการเรียนการสอน

- สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
- จัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชน
- ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

- ปรับ* จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด
- ปรับ* ใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้
- ปรับ* บริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ปรับ* แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ
- ตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก

- ๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้
- ๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้
- ๑.๓ มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- ๑.๔ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

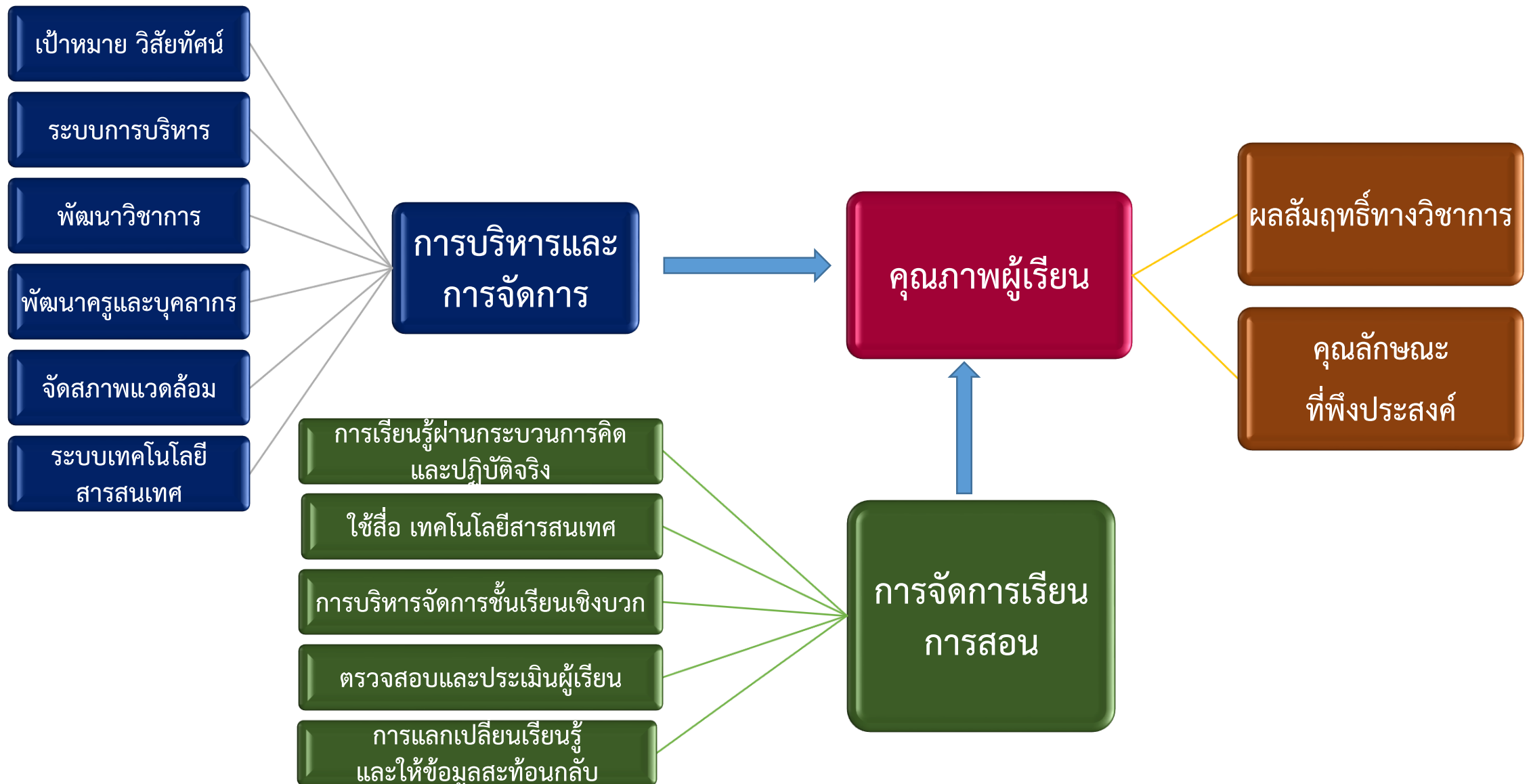
- ๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น
- ๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน
- ๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์
- ๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ
- ๒.๕ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์สำหรับครู
- ๒.๖ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ
- ๓.๒ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข
- ๓.๓ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย
- ๓.๔ ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริง และนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
- ๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
- ๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- ๔) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

- ๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
- ๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
- ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- ๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้

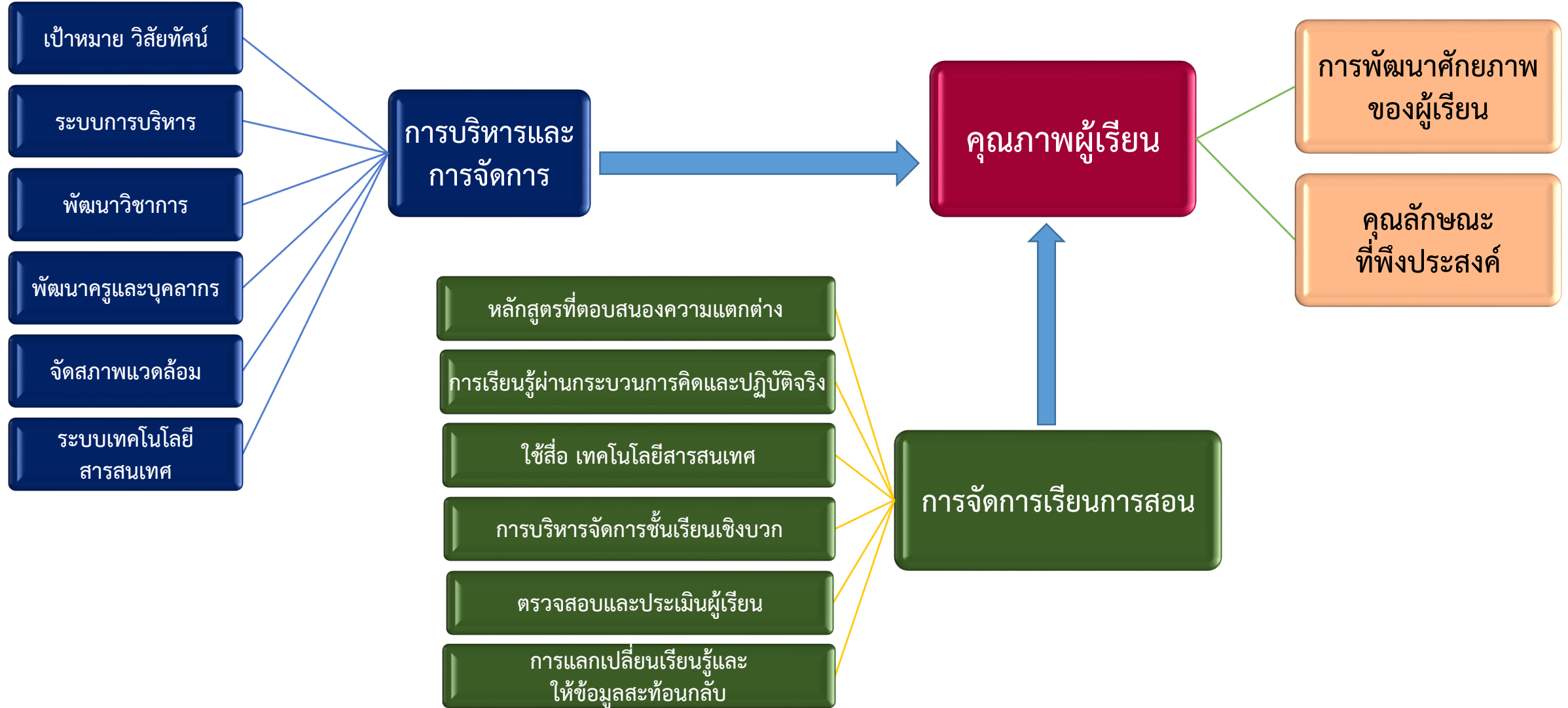
มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลการพัฒนาผู้เรียน

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลการพัฒนาผู้เรียน

- ๑) มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว
- ๑) มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) มีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

- ๒.๑. มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
- ๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
- ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- ๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (self assessment report: SAR)

มุ่งเน้นตอบคำถามดังนี้

- ๑) คุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพใด มีคุณภาพอย่างไร
- ๒) สถานศึกษารู้ได้อย่างไรว่าตนเองมีคุณภาพในระดับนั้น มีข้อมูล หลักฐาน เอกสารเชิงประจักษ์อะไรบ้างที่จะสนับสนุน
- ๓) สถานศึกษามีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างไร

การกำหนดระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพของสถานศึกษา ๕ ระดับ

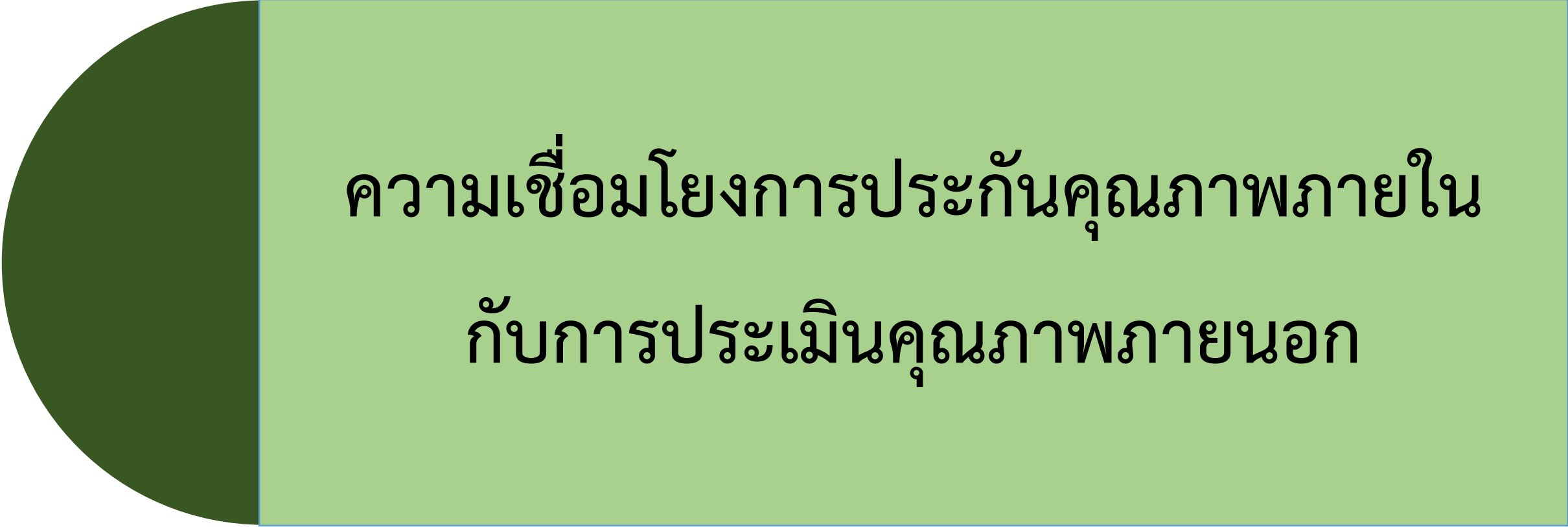
- ระดับกำลังพัฒนา
- ระดับปานกลาง
- ระดับดี
- ระดับดีเลิศ
- ระดับยอดเยี่ยม

การปฏิรูปวิธีการประเมิน : รูปแบบการประเมินแนวใหม่

การประเมินและการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ
(Expert Judgment)

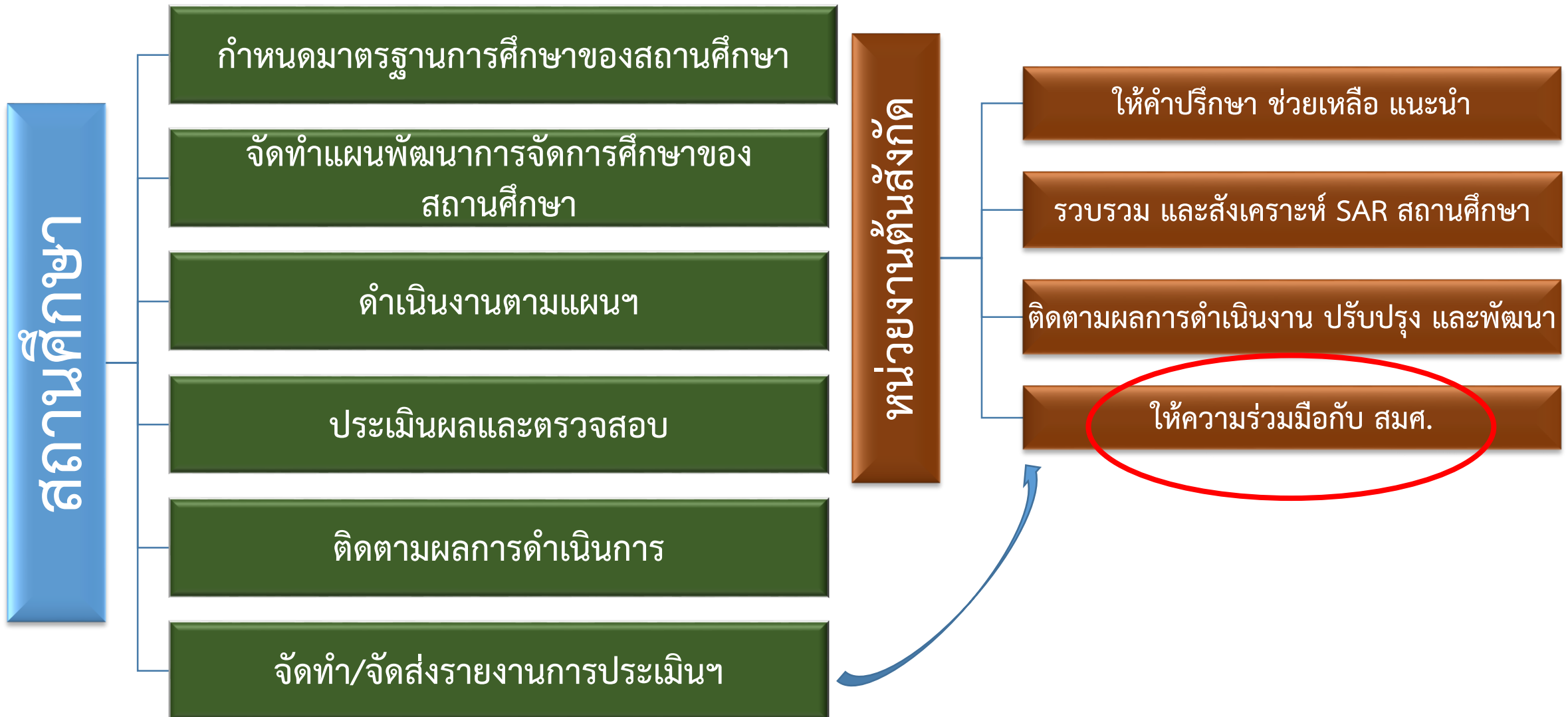
การประเมินแบบองค์รวม
(Holistic Assessment)

การประเมินโดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
Evidences Based Assessment

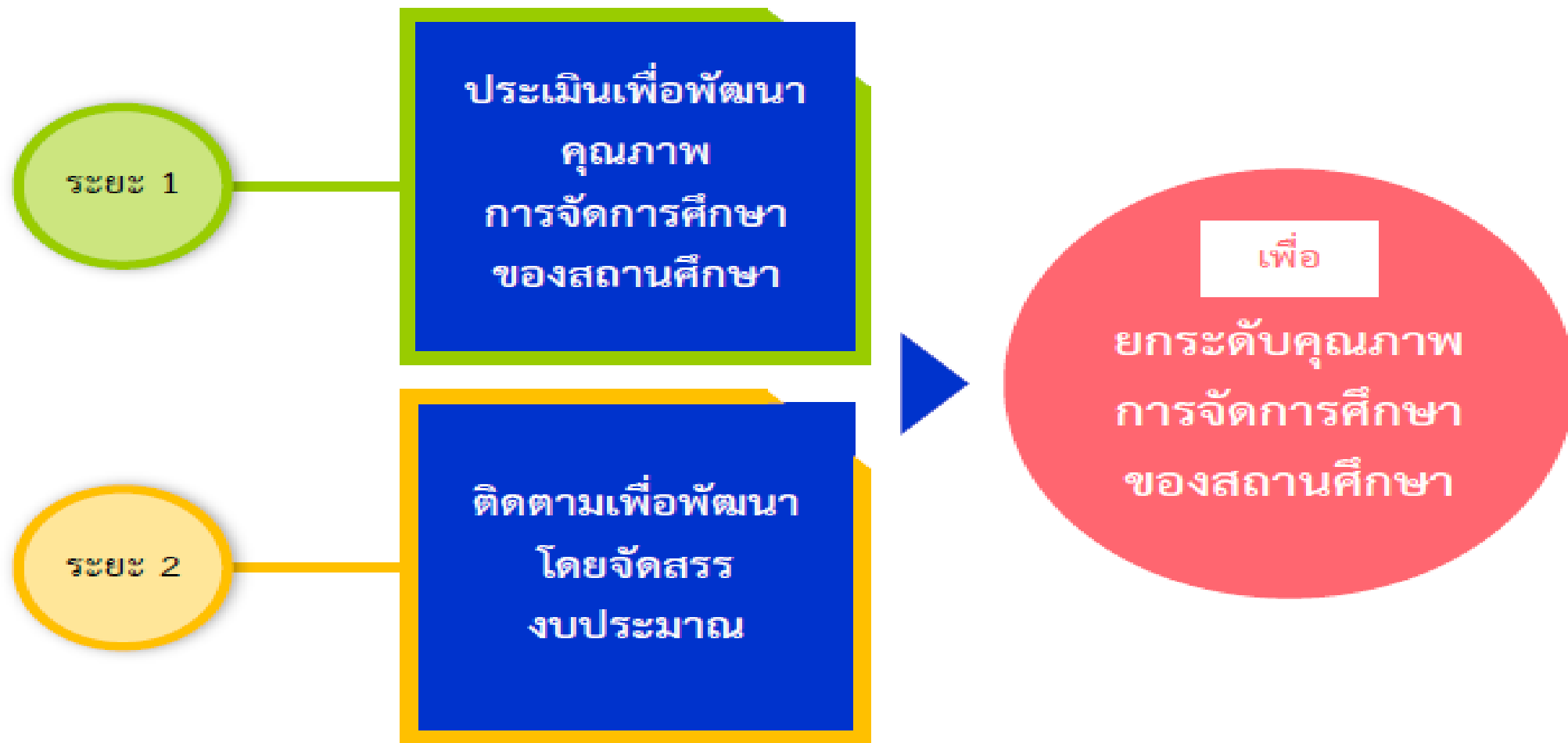

ความเชื่อมโยงการประกันคุณภาพภายใน
กับการประเมินคุณภาพภายนอก

ข้อ ๓ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพฯ พ.ศ.๒๕๖๑

เป้าหมายการประเมิน

คณะผู้ประเมินภายนอก สมศ. ประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ.

ผู้แทนจาก
หน่วยงานต้นสังกัด

ผู้มีประสบการณ์
ด้านการบริหาร

หมายเหตุ ในกรณีมีความจำเป็นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๑. การเกณฑ์นักเรียน ครู และคนเฒ่าคนแก่ มาตั้งแถวยืนต้อนรับ
ตั้งแต่หน้าประตูโรงเรียน
๒. การจัดขบวน การจัดวงดนตรี และการแสดงต่างๆ
เพื่อแห่แห่นผู้ประเมินตั้งแต่หน้ารั้วโรงเรียน
๓. การตั้งแถวให้นักเรียนโบกธง โบกมือ ประบมือรัวๆ ชูมือจากหน้าประตูโรงเรียน
๔. การลงทุนสูงกับการจัดเตรียมพวงมาลัยหรือเตรียมดอกไม้ไว้ติดอกเสื้อผู้ประเมิน
๕. การจัดทำป้ายไว้นิลหรือป้ายต้อนรับใหญ่โต ที่เป็นการลงทุนสูงเพื่อรับการประเมิน

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๖. การเสียค่าใช้จ่ายไปกับการจัดทำป้ายชื่อผู้ประเมิน เช่น ไม้สักแกะสลัก
หินอ่อนแกะสลัก ฯลฯ

๗. การลงทุนกับการเช่าชุดการแสดงและการแต่งตัวหรือแต่งหน้า
ให้นักเรียนแสดงเพียงไม่กี่นาที

๘. การปลูกให้นักเรียนตื่นแต่ไก่โห่ เพื่อมาคอยต้อนรับและแสดงให้ผู้ประเมินรับชม

๙. การจัดซุ้มดอกไม้ มุมดอกไม้ หรือแจกันดอกไม้ไว้ประดับตกแต่งที่เกินความจำเป็น

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๑๐. การเสียเงินและเสียเวลากับการซื้อผ้ามาผูกโบว์หรือจับกลีบเป็นริ้วแถว

ไว้ประดับหน้าห้องประชุม

๑๑. การจัดเตรียมพรมแดงหรือจัดทำทางเท้าเป็นกรณีพิเศษให้ผู้ประเมินเดิน

ในระหว่างการประเมิน

๑๒. การจัดเตรียมนักเรียนไว้คอยเดินกางร่มให้ผู้ประเมินระหว่างการประเมิน

๑๓. การจัดเตรียมนักเรียนไว้คอยเดินประกบ แนะนำ หรือคอยเดินจูงมือผู้ประเมิน

๑๔. การจัดฐานกิจกรรมต่าง ๆ แสดงต่อหน้าผู้ประเมินที่นอกเหนือ

จากกิจกรรมปกติของโรงเรียน

๑๕. การจัดสำรับอาหารที่หรูหราและราคาแพง ซึ่งสร้างภาระให้กับโรงเรียน

ข้อสรุปและประเด็นฝาก

“วัฒนธรรมการประเมิน”

๑๙ ข้อที่เห็นบ่อยและอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมการและรับการประเมินฯ

๑๖. การเตรียมการแบบหามรุ่งหามค่ำ ไม่ได้หลับไม่ได้นอน
เพื่อรับการประเมินเพียงไม่กี่วัน

๑๗. การให้นักเรียนบางคนหยุดเรียน หรือครูบางคนหยุดงานในวันที่มีการประเมิน

๑๘. การเตรียมของขวัญหรือของที่ระลึกที่มีราคาแพงไว้แสดงความขอบคุณผู้ประเมิน

๑๙. การให้เอกสิทธิ์บางอย่างกับผู้ประเมิน และยกย่องจนคล้ายจะเป็นสมมุติเทพ